

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายสุนทร วัฒวัชย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี เป็นไปด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ จึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งฯ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๖ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้มีจุดประสงค์มุ่งหมายที่สำคัญอยู่ประการหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง ให้เกิดความสุจริตเที่ยงธรรม ป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งด้วยวิธีการใช้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ชื่อสิทธิ ชื่อเสียง ของประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งอันเป็นวิธีการที่ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดร้ายแรงทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไม่พัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเป็นวงจรชั่วร้าย เมื่อนักการเมืองผู้ทุจริตใช้เงินหรือทรัพย์สินชื่อสิทธิ ชื่อเสียง ของประชาชนและได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง ย่อมเป็นธรรมดาที่นักการเมืองผู้นั้นจะต้องใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์

โดยมิชอบด้วยการทุจริตต่อราษฎรบังหลวง เพื่อกอบโกยเอาเงินทองและทรัพย์สินที่ตนได้ลงทุนไปกลับคืนเป็นเรื่องธรรมดา การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงมิได้รับการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทั้งที่ประเทศไทยได้ปลูกฝังระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แต่การพัฒนาทางด้านการเมืองยังไม่มีวิวัฒนาการที่จะนำไปสู่ความดีงาม ความถูกต้อง แต่อย่างใด นักการเมืองควรจะเป็นบุคคลตัวอย่างที่ให้ความรู้แก่ประชาชน ในทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นผู้ชักจูงให้ประชาชนหลงผิดด้วยวิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียงและเลือกตนเข้าสู่ตำแหน่งเช่นนี้ การเมืองไทยก็ไม่มีทางที่จะพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและกำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาสเข้ามาก่อให้เกิดความเสียหายทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงวางบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้อย่างเข้มงวด

ประเด็นที่ ๑ นายสุนทร วัฒวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ กระทบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า การกระทบความผิดของนายสุนทร วัฒวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวนตามขั้นตอนแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วมีคำวินิจฉัยว่านายสุนทร วัฒวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่น ให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ไปลงคะแนนเลือกนายสุนทร วัฒวัลย์ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายสุนทร วัฒวัลย์ โดยการวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นที่สุดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังกล่าวได้แม้ผู้ถูกร้องจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นว่าพรรคและผู้บริหารพรรคมิได้รู้เห็นเป็นใจในการทุจริตเลือกตั้งร่วมกับ

นายสุนทร วิลาวัลย์ หรือนายสุนทร วิลาวัลย์จะได้กระทำทุจริตต่อการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจล่วงเข้าไปวินิจฉัยการกระทำผิดของนายสุนทร วิลาวัลย์ ได้อีก ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้จึงต้องฟังยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นที่สุดดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นข้อยุติแล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เมื่อข้อเท็จจริงในประเด็นข้อที่ ๑ ฟังเป็นยุติว่า นายสุนทร วิลาวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นกรรมการบริหารพรรคกระทำความผิดเสียเอง แม้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่น จะมิได้ร่วมกระทำผิดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดของพรรคการเมือง จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอื่นได้ เมื่อกฎหมายบัญญัติให้ผู้บริหารพรรคทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้นไม่ว่าผู้บริหารพรรคจะกระทำเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบและถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการผิดต่อกฎหมายเลือกตั้งด้วย การที่นายสุนทร วิลาวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ถูกร้อง จึงเป็นผู้ที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่ กระทำการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับมาเป็นผู้กระทำความผิด

เสียเอง อันเป็นความผิดร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของประเทศ
กรณี จึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมทางการเมือง
ที่ดีงาม และเพื่อให้เกิดผลในการยับยั้งมิให้เกิดกรณีกระทำผิดทุจริตด้วยการซื้อสิทธิ ซื้อเสียงเช่นนี้อีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง
บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ
หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่ง
ให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน
บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคแล้วจะต้อง
เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่ง
อยู่ในขณะที่มีการกระทำผิดเป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของ
ผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการ
บริหารพรรคการเมือง จะต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคแต่ละคนมีส่วนรู้เห็น
หรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมือง
ในคดีนี้ เป็นการเพิกถอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง
ซึ่งมีหลักการว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองแล้ว ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง
และกรรมการบริหารพรรคการเมืองไปพร้อมกันด้วย จะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหาร
พรรคการเมืองรายใดรายหนึ่งที่กระทำผิดโดยเฉพาะหาได้ไม่

เห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่
ในขณะกระทำผิดทั้งคณะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำวินิจฉัยของศาลนี้

ส่วนข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องที่เป็นประเด็นอื่นนอกจากนี้ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่มีผล
ทำให้คำวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้นเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายสุนทร
วิลาวัลย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ กระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา

ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งรักษาการในตำแหน่งดังกล่าว อยู่ในขณะที่กระทำความผิด เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ